

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Știrilor nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
INSERATE
Se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Duke Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emmerle Les-
ser, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelt.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII) Krasébet-körs.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifar
și învoială. — RECLAM pe
pagina 8-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 20.)

„GAZETA” ieșe în lume o dată
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 105.—Anul LXIX.

Brașov, Vineri-Sâmbătă 13 (26) Mai

1906.

Jubileul Regelui Carol.

1866—1906.

București, 10 Mai v. 1906.

Azi se implinesc patruzeci de ani de domnie ai Regelui Carol al României.

Cei ce fac parte din generația mai bătrână, de sigur își vor aduce aminte de marea agitațiune sufletescă ce a fost cuprins pe Români acum 40 de ani, când după abdicarea involuntară a principelui Cuza, își puneau întrebarea: cine are să fie urmașul lui pe tronul lui Ștefan cel mare și al lui Mihai Vitezu?

Marii patrioți români din acea epocă nutreau de mult o dorință, căreia i-au fost dat expresiune la diferite ocazii, începând în adunările divanului *ad hoc*. Pentru a asigura viitorul României, doriau și pretindeau ca Români să-și aleagă un principe dintr-o casă domnitoare, care având un razim în vr'unul din statele europene, să poată fonda o dinastie română pusă la adăpostul tuturor rivalităților și certelor dintre pretendenții și aspirații la tron indigeni.

Dorința aceasta deveni o dorință generală a națiunii și se împlini în primăvara anului 1866, când a fost ales de popor prin plebiscit domn al Românilor prințul Carol de Hohenzollern-Sigmaringen.

Etă bărbatul providențial, care avea să realizeze dorința și speranța Românilor, îndreptate spre binele țării.

Serbările jubilarie ale fericitei și glorioasei domnii a acestui principe înzestrat cu atâtea virtuți de domnitor, scot în relief cel mai însemnat period din istoria modernă a Românilor.

Diua de astăzi, care inaugurează serbările jubilarie, ce vor dura până în toamnă, indică abia o părticică din calea ce a străbătut-o și va avea o mai străbate România și poporul român, până ce se-și ajungă ținta și

să-și împlinescă nobila și măreța misiune, ce o are la Dunăre și Carpați.

Cu puternicul concurs al poporului, Carol I, care, de când a descălecat pe pământul țării românești, l'a privit de a doua a sa patrie și a pus vot, că va fi și va rămâne fiu credincios al ei și Român, a reușit a rezolva încetul cu încetul problemele domniei sale.

Cu încetul s'a țesut și firul legăturii ce avea să lege pe domnitor și destinele lui și ale familiei sale de poporul român și de destinele lui.

Așa s'a putut întrupa dorința marilor patrioți români și conlucrători ai lui Carol I la ridicarea țării și a neamului, întemeiându-se dinastia română pe baze tari și durabile.

Fericită a fost domnia lui Carol I și pentru-că lui i-a fost dat, după vécuri de restriște și umilire, să reînnoiească gloria străbună în războiul de independență, stând în fruntea vitezei armate române.

A isbit apoi să asigure pentru tot-deuna independența țării și regalitatea ce au răsărit din sângele nobil românesc vârsat drept jertfă pe altarul patriei. Coróna sa regală a fost faurită din tunurile de oțel luate de la inimă de eroii dorobanți la Grivița și la Plevna.

Tóte succesele aceste câștigate prin muncă, stăruință și jertfe necurmate, n'ar fi putut să scutască însă România de pericolele ce o împrejmuiesc, decă legăturile dintre dinastie și țară n'ar fi devenit din ce în ce mai strinse și decă nu s'ar fi unit înțelepciunea poporului cu aceea a Domnitorului său.

Pericolele și ispitele au fost mari și țera n'a scăpat încă de ele. Acestea au fost părțile umbróse pe lângă cele luminoase ale periodului ultimilor 40 de ani.

Și fiind vorba de primejdii și de părți umbróse, nu trebuie să uităm nici de refluxul, ce l'au avut eveni-

mente din România dela 1866 încóce prin fundarea dinastiei și întărirea statului român asupra stărei Românilor din monarchia austro-ungară.

Aceste evenimente în desfășurarea lor deșteptaseră la vecinii puternici diferite bănueli și temeri ce nu erau fondate. Urmarea a fost, că Români din Ungaria au trebuit să sufere mai ales, fiind-că adversarii naționalității lor se folosiau contra lor de arma suspiciunii, că ar agita în contra monarchiei pentru nisce visuri escenrice.

Este a se datori mai cu sémă atitudinii politice leale și mult cumpănite a Regelui Carol și a guvernelor sale, că raporturile oficiale ale României cu monarchia austro-ungară au rămas bune și amicabile și pe atunci pe când un adenc resentiment al asupririlor, ce aveau să le sufere Români din marele imperiu, produsera cel mai adenc resentiment în poporul român liber din regat.

Dér nu numai în viața publică politică și în stăruințele pentru scut și apărarea țării înăuntru și în afară, domnia Regelui Carol are să înregistreze până acum însemnate succese și un mare avânt în calea progresului. Mai întâi pe teren economic și apoi pe cel cultural, care pare-se a fost mai înțelenit ca toate. Dér țera în desvoltarea ei merge înainte cu pași repezi, póte de multe ori prea repezi, așa că trebuie concentrată totă agerimea minții și totă energia conducerii, pentru a face să nu se altereze în acest falnic mers al progresului general, echilibrul de putere națională menit a păstra existența și caracterul neștirbit național al poporului.

Provedința cea bună și îndurătoare va veghia, sperăm cu totă țaria sufletului nostru, și în viitor asupra destinului României și ale națiunii române. Și decă în acești 40 de ani trecuți pe lângă momentele

de bucurie, de înălțare și de fericire au fost și momente de mare îngrijire și de amărăciune, ce au frământat sufletele Românilor, — acestea nu pot fi de cât un imbold, o încurajare mai mult de a nu șovăi, ci de a privi necurmat și neobosit la ținta mării lor meniri de cultură și civilizațiune în mijlocul popórelor din centrul și răsăritul Europei.

Domnia Regelui Carol a fost până acum un razim puternic al nișuințelor spre cultură și progres, și urăm națiunii române cu care Regele Carol și-a unit destinele lui și ale dinastiei sale, ca această domnie să se prelungească ani mulți, apropiind tot mai mult pe bărbatul doririlor dela 1866 de sufletul poporului român.

Revista politică.

Brașov, 12/25 Mai.

Cu mare pompă s'a făcut la 22 Mai deschiderea *corpurilor legiuitoare* ungare în palatul regesc din Buda. Spre acest scop a venit la Budapesta însuși Majestatea Sa monarchul. De astă-dată i-s'a dat actului solemn al deschiderii camerelor o podóbă esternal mai mare, bag s'ema că se se arate și prin acesta, cât de mare este bucuria celor ajunși acum la conducerea destinului țării, după pacea ce s'a încheiat între ei și Corónă. Rar s'a întâmplat, ca întreaga dietă să fie de față în palatul din Buda, cum a fost Marți la 22 Mai. Kossuthiștii — contrar obiceiului celor de până acum — au fost toți de față, de asemenea și celelalte partide. A fost mare și însuflețirea în urma mesagiului cetit de Majestatea Sa. Vom da aici conținutul acestui mesagiu.

După-ce spune, în introducere, că inimei Maj. Sale îi cade greu a reprivi asupra întâmplărilor trecutului, carî au turburat mersul regulat al vieții constituționale și după-ce se aduce mulțumită provedinței, că neînțelegerile s'au înlăturat,

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Patruzeci de ani.

Ridicați cu toții cântece'n chimvale,
Glasure de-alăută să răsune'n cor!
Mare este partea moștenirii tale
Și'n triumf gătită hotărâta-ți cale,
Vrednice popor!

Dumneșeul nostru stavili hotarul
Cât ne-a fost prin veacuri spre'necercare
[dat —
Plin peste măsură când vedu paharul,
„Voiu veni” El dișe „să sfîrșese amarul
Celui încercat”.

Ridicați cu toții cântec de mărire
Că schimbă e drumul mărișor sorți!
A sosit dorita și de mântuire
Și-a adus viață celor ce'n perire
Se creșură morți.

Că vorbeau dușmanii căți ne înconjură:
„Némule române, nu simți tu că trece?”
Apele'necării vedî cum t'empresoră,
Și te-asemeni celui ce'n mormînt scoboră
Spre-a fi mort în veci!”

Ridicați cu toții cântece'n chimvale,
Că deșertă fost-a bucuria lor!
Lumea'ntrégă umpl'o chiotile tale
Spre a vesti sosirea dîlei triumfale,
Vrednice popor!

(„Alb.”)

G. Coșbuc.

Jubileul de 40 ani al regelui Carol al României.

(b)

— Urmare. —

7 Mai. Principele Carl Anton sosesce dimineța în Düsseldorf. S'era pe la șapte sosesce și Balaceanu și Brătianu din Paris. Principele Carol convorbesc cu d'nsii până s'era la nouă și le împărțășese scirile cele mai nouă din Berlin. El declară, că e gata să plece imediat în România și îi rogă să observe în interesul cauzei tăcerea cea mai mare. Amândoi domnii sunt foarte veseli, că în sfîrșit s'a înlăturat ori-ce nesiguranță.

8 Mai. Înainte de amiazi o convorbire îndelungată între principele-tată și Brătianu. Bălăceanu, preum și consilierul de cabinet v. Werner. Toți sunt de părere, că drumul prin Austria e prea hazardat, de ore-ce în fie-care clipă se aș-

teptă declarația de război și atunci prea ușor s'ar pute, ca principele Carol ca ofițer prusian să fie prins și internat. Bălăceanu își exprimă chiar temerea, că Austriacii ar fi în stare să-l impuse.

Decă însă s'ar lua drumul pe mare, adecă prin Marsilia respective Genna-Constantinopol, e de temut, că îl vor prinde Turcii. Călătoria prin Rusia încă nu e prea ademenitoare, așa că principele se hotărăse totuși pentru linia Viena-Bazias.

Resultatul convorbirii este următorul:

1. Bălăceanu se întorce la Paris și va trimite la München prin locotenentul Linche pașaportul românesc.

2. Principele Carol pleacă singur cu domnul v. Werner. Domnul de Mayenfisch are să urmeze după 24 ore. După alte 24 ore pleacă locotenentul Linche din München cu bagagele și se întâlnește cu principele la Turnu Severin. — Brătianu se întorce de asemenea la Paris. — După socotelile făcute, principele va sosi la Turnu Severin la 13 Mai.

9 Mai. Din T. Severin sosesce o telegramă, în care primarul urază principelui bună sosire, — Imediat se trimite o telegramă cifrată lui Brătianu și Bălă-

ceanu la Paris: „Călătoria amănată și compromisă, căci telegrama primită în acest moment din Turnu Severin probéză, că sosirea este cunoscută. Trimiteți pe Linche cu explicații”.

De ore-ce prin indiscrețiunea, ce trebuie să s'a comis, totă călătoria a devenit problematică, trebuie să se aleagă o altă rută.

Regele Prusiei a semnat *ordinul de mobilizare*. Șeful de regiment al principelui, colonelul v. Redern, soméză într-o scrisore pe principele Carol a se întorce imediat în garnisóna sa.

Austria amenință că va năvăli în Saxonia, ceea-cc s'ar considera ca *casus belli*.

10 Mai. (Înălțarea Domnului). Principele merge cu părinții săi la biserică.

Din România sosesce 14 depeși: diferite orașe ale Moldovei și Munteniei își exprimă bucuria asupra sosirii apropiate a principelui. Tótă Europa seie acum despre acceptarea definitivă a alegerii!

În urma telegramei dela 9 l. c. locotenentul Linche sosesce din Paris cu o scrisore a lui Bălăceanu, în care se dișe: „Telegrama prin care Alteța Vóstră

mesagiul dice, că prima datorie a guvernului este restabilirea legilor și a continuității de drept. În scopul acesta se vor propune dietei proiecte de legi privitoare la buget și la dările publice, avându-se de grijă, ca încasarea dărilor restante să nu păgubescă interesele contribuabililor.

Apărarea intereselor economice de sguduirii mai mari, fac absolut necesar, ca convențiunile comerciale, ce au intrat de fapt în vigoare, să fie menținute și până li-se va da ratificare constituțională. Tot aceste interese pretind, ca între țările coronei ungare pe deoparte și între regatele și țările reprezentate în consiliul imperial (din Viena) relațiile de vamă și comerț să se reguleze și pe mai departe, pe lângă asigurarea circulației reciproce.

Vorbesce apoi mesagiul despre sarcinile militare dicând, că este o necesitate neînlăturabilă, ca afară de contingentul de recruți, ce s'a stabilit în legile de mai înainte, să se facă destul pretensiunii extraordinare aprobate odată de o comisiune, pretensiuni ce cad pe intervalul de lucrare a dietei de față.

Cere apoi mesagiul încheierea pactului financiar cu Croația și Slavonia, pregătit deja de o comisie aleasă de parlament.

Cea mai de căpetenie datorită a guvernului este, ca prin *lărgirea drepturilor politice* asupra tuturor păturilor sociale, să se introducă între granițele vieții politice totalitatea „națiunii”. Spre scopul acesta guvernul va pregăti proiectele privitoare la liberul exercițiu al dreptului de vot, ținând seamă atât de cerințele moderne ale ideii democratice, cât și de scutirea caracterului național al statului maghiar.

Mesagiul accentuează apoi, că guvernul s'a angajat la rezolvarea acestor probleme, cari nu se pot face nici iluzorie, nici nu pot suferi întârziere prin preferirea altor cestiuni. Se va lărgi apoi sfera de competență a judecătoriei administrative, în scopul lărgirii sferei de drept a autonomiilor municipale, se va ține seamă de mersul regulat al vieții de stat și se vor asigura condițiunile de prosperare culturală și economică a „națiunii”. Guvernul mai are datoria să promoveze cestiunea autonomiei catolice, să întregescă dotațiunea clerului inferior și să eșecute treptat obligămintele impuse prin legea dela 1848 ș. a.

Ridicându-se la valoare de lege reformată electorală, se va face din nou apel la opinia publică (alegeri noi), manifestată pe o basă mai largă, a „națiunii”, cu privire la problemele de guvernare în viitor. Coróna își susține libertatea de a decide.

Mesagiul încheie cerând binecuvântarea providenței asupra lucrării dietei.

Acest mesagiul a fost cetit și în camera magnaților și deputaților în aceeași zi.

În *ședința dela 23 Maiu* a dietei s'au adunat mandatele deputaților și s'au sorțit secțiunile de revizuire a mandatelor. Aici amintim, că președintele de etate a anunțat, că s'au ridicat și trimis proteste contra mandatelor deputaților: Mihail Polî (sârb), Coriolan Brediceanu (român), Dr. Stefan Pe-

trović (român) și George Popović (român). Secțiunile amintite vor examina ați mandatele.

Martii au fost deschise camerele române, întrunit în sesiune extraordinară din prilejul iubileului de 40 ani de domnie a regelui Carol printr'un *mesagiul*, în care Regele Carol își exprimă mai întâiu bucuria și fericirea, că astăzi când se încununază în belsug munca vieții sale, cel dintăiu cuvânt al său îl adresează reprezentanților națiunii. Mulțumesc tuturor Românilor, cari în toate împrejurările l'au ajutat cu credință și dragoste nesfârșită în munca sa pentru reclădirea din temelii a statului român. Gândul meu — dice regele — sboră mai ales către cei cari nu mai sunt printre noi, și înainte de toți către cei cari pentru asigurarea neatrănării și făuririi coronei române, au trecut la nemurire pe câmpiile de cinste și de slavă.

Regele încheie mesagiul său în speranță, că deputații și senatorii vor spori și sesiunea acăsta extraordinară cu nouă legi opera legislativă.

Camera a votat în ședința sa de Miercuri o lege, prin care se șterge a patra parte din sumele, pe cari aveau să le plătescă țărani români pentru cucuruzul, care li-s'a dat de către stat anul trecut când, precum se scie, recolta cucuruzului fusese nimicită în mare parte. Suma iertată țărănilor se urcă la 8¹/₂ milioane franci.

Serbarea națională jubilară

dela 10 Maiu.

București, 10 Maiu v.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Astăzi s'a serbat cu o mare strălucire istorică și de 10 Maiu aniversarea a 40 a venirii pe tron a Maj. Sale Regelui Carol și 25 dela încoronarea sa ca rege.

Revărsatul zorilor a fost salutat prin 21 salve de tun trase de pe dealul Spirei. Aspectul capitalei este încântător. Stradele sunt pavoasate cu drapele naționale, ér în cartierele mai principale balconele sunt împodobite cu covore și ghirlande de verdeață. Atară de aceste pe strade se află număröse lămpione de diferite colorii.

Încă de pe la ora 7 stradele au început să se animeze. Păcuri-păcuri de bărbați, femei și copii veneau din toate părțile spre centru, pentru-ca să vadă trecând cortegiul regal spre Metropoliu. În fața palatului regal era o îmbulzală mare. La ora 8¹/₂ drapelele, cari fuseseră depuse ieri la palat, au fost înapoiate trupelor cu ceremonialul obicnuit. Regele privia din bal-

con, ér regina și principii moștenitori dela o ferăstră. Tote trupele din capitală au defilat dinaintea palatului, aclamând pe Suverani.

La ora 10 cortegiul regal a pornit de la palat spre Metropoliu. Regele și Regina se aflau într'o trăsură trasă de șese cai negri mănâți de vizitii călări, îmbrăcați în livrele de mare ținută. A. S. principesa Maria urma într'o altă trăsură cu copii. Cortegiul era precedat și urmat de câte un escadron de gendarmi călări cu săbiile trase. Suveranii au fost aclamați cu entusiasm.

Serviciul divin dela Metropoliu a fost oficiat de I. P. S. Sa Metropolitul Primat asistat de înaltul cler. După terminarea serviciului divin Suveranii au trecut în palatul Metropolitului, unde s'a făcut recepțiunea înaltilor demnitar ai statului. Eșind din palatul metropolitan M. S. Regele s'a întreținut cu mai mulți veterani, cari erau înșirați în curtea Metropolitiei.

Plecarea cortegiului regal dela Metropoliu spre Bulevardul universității a fost anunțată cu salve de tunuri. Tote clopotele bisericelor din capitală resunau în frunte cu marele clopot dela Metropoliu. Pe tot parcursul drumului erau înșirați toți primarii comunelor din țară, elevii și elevele școlilor din capitală, corporațiunile meseriașilor și trupe de soldați. Regele s'a urcat pe cal și a pornit cu principele Ferdinand, fratele său principele Wilhelm de Hohenzollern și principele de Wied, nepotul M. S. Reginei, și urmat de un strălucit stat major, în care se remarcă atașatii militari streini. Principele Wilhelm era îmbrăcat în uniformă de colonel român, fiind șeful onorific al reg. 22 de infanterie. Principele de Wied era în uniformă cuirasierilor gardei germane. Strigătele de ura resunau puternic din decii de mii de pepuri. Înălțarea regelui era majestoso. Suveranul saluta zimbând în dreapta și stânga.

Ajungând în fața statuei lui Mihail Vitezul, Regele descălecă și intră în pavilionul regal pentru a primi defilarea. Tribunalele erau înțesate de public, între cari număröse dămine în toalete elegante.

Defilarea s'a început cu regimentul de copii, în uniforme de dorobanți. Au defilat admirabil stîrnind un entusiasm de nedescris. Toți bine echipați și pe pept cu medaliile jubilarie. Au defilat pare că ar fi adevărați soldați. Efectivul regimentului era de 1700. Când a trecut „ambulanța militară” în care se aflau două frumoase fete gemene *Carmen* și *Sylva*, a căror nașă a fost M. Sa Regina (Tatăl lor este vice-președintele societății veteranilor) entusiasmul a fost de nedescris.

După aceea au defilat elevii liceelor și gimnasiilor, ai școlei de poduri și șosele, agricultură etc., precum și corporațiile meseriașilor cu drapele lor.

O profundă impresiune a făcut defi-

larea celor 68 steaguri, cari au fost purtate de veterani. Fășile lor ciuruite de glonțe reimprespătau în memorie uu trecut măreț și glorios. După drapele urmau veteranii cu pieptul plin de decorații.

Înainte de a începe defilarea armatei Regele s'a suit érași pe cal.

Trupele au defilat în ordinea următoare: A. S. R. Principele Ferdinand comandantul corpului I de armată, în uniformă de general de cavalerie, având pe piept colanul noului ordin „Regele Carol”, statul major, al corpului II de armată drapelele tuturor trupurilor de trupă din țară, ofițerii activi fără trupă și cei în rezervă, școlele militare de infanterie, artilerie și geniu. O frumoasă impresiune a făcut defilarea unei companii de marină, comandată de un căpitan comandor. Urmau apoi d-l general Moise Groza, eroul dela Grivița, comandantul diviziunii IV, cu statul său major, batalionul 2, 6 și 9 de vânători (acesta din urmă în efectivul de război), reg. 22 comandat de A. S. R. principele Wilhelm, reg. 6, 21 de infanterie, regimentul 2 și 10 artilerie, reg. 2 cetate și 1 de geniu, sub comanda generalului Boteanu, comandantul cetății București. După aceea urmă școla de cavalerie și regimentele de roșiori și călăreți. Defilarea a fost încheiată de divisionul de gendarmi călări. Tota lumea a admirat ținuta trupelor, care a fost escelentă. S'au remarcat mult tunurile cele nouă cu repetiție, precum și caii frumoși.

Defilarea s'a terminat la ora 1¹/₂ p. m. După aceea regele plecă la palat tot călare, urmat de principii Ferdinand, Wilhelm și de Wied și de strălucitul stat major, între aclamațiunile entusiaste ale mulțimei enorme de pe bulevard și calea Victoriei. M. Sa Regina și principesa Maria erau în trăsura de gală, împreună cu principele Carol și principesele Elisabeta și Maria. Trăsura era plină de flori. Regina și principesa salutau zimbând.

Într'altă trăsură a Curții era micul principe Nicolae, care saluta rîdînd, în dreapta și stânga.

La ora 5 s'a dat un banchet în grădina Cismigiu, celor 3200 de primari din țară. Regina și principesa au asistat îmbrăcate în frumosul nostru costum național românesc.

Séra orașul a fost iluminat. Calea Victoriei era ca și o mare de lumină. Pe strade o afluență colosală, ca nici-odată la 10 Maiu.

C.

Dela un alt corespondent al nostru primim următorul raport:

București, 10 Maiu.

Nici-odată nu mi-s'au părut mai imposante sêrbările dela București, ca în anul acesta. Lumea a venit din toate păr-

mă informeză că plecarea e amănată și compromisă, m'a înspăimântat. Nu-mi pot explica faptul care s'a produs, decât prin o indiscrețiune, la care sunt sigur că n'am avut parte și nu e de atribuția mea să caut cine a fost autorul ei...

„Aș crede cu toate acestea că nu mi-aș împlini datoria, decât V'aș tăinu, că mântuirea principatelor atărnă de plecarea imediată a A. Vostre și de sosirea în mijlocul poporului Său. Itinerarul stabilit erî, nu mai e posibil, dér călătoria pe mare, chiar de s'ar divulga, este mai sigură. Din moment ce A. V. este așteptat la T. Severin, nu trebuie să ezitați a debarca — la Brăila.

„Am onorea a Vă adresa două pașapoarte și îmi termin scrisoarea cu ceea ce am început, rugând pe A. V. de a pleca

cu o oră mai curînd. Dumneșeu scie, Alteță, ce ne rezervă ziua de mâine!

„Cel mai bun itinerar ar fi Elveția-Genua-Messina-Constantinopol-Brăila. Acăsta călătorie și sosirea neașteptată a Alteței Vostre ar da poporului român o justă idee despre caracterul Alteței Vostre.”

Bălăceanu mai anexeză scrisorii o depeșă a ministrului președinte Ion Ghica, care dice:

„Deputații din Moldova vor veni toți. Ei vor vota ca un singur om. Publicarea declarațiunei Conferenței nu va produce nici o disordine, ea uu va schimba hotărîrea noastră. Dăcă principele Carol vine, entusiasmul și devotamentul poporului vor fi fără margini, el va da bani și omenii pentru apărarea țării.”

Prin siguranța căpătată din acăstă

telegramă, că camera ce se întrunesc astăzi, 10 Maiu, la București în chestiunea unirei și a principelui nu se va diviza în Moldoveni și Munteni, ci va fi o adunare reprezentativă a națiunii române unite, principele este întărit și mai mult în hotărîrea sa, de a pleca, cu totă indiscrețiunea, ce s'a comis.

Propunerea lui Bălăceanu cu călătoria pe mare, după matură chibzuință a fost abandonată, de ore-ce acăstă călătorie ar ține trei săptămâni încheiate. Principele Carol stăruie pe lângă drumul prin Austria ca fiind mai scurt, cu deosebirea însă, că el vré întâiu să mîrgă în Elveția și să-și procure pașapoarte elvețiene pentru Odessa.

Prima jumătate a planului se stabilește așa:

11 Maiu. Plecare din Ramesdorf.

12 Maiu. Sosire dimineța la Basel, la amiazi în Zürich. Aici se va regula chestia pașapóriilor. — Ziua plecării din Zürich încă nu se pôte fixa.

Principele Carol scrie regelui o scrisoare și petiția de demisionare. Amîndpuș sunt date din Salzburg, de ore-ce ele vor fi puse la postă în ziua, când principele va sosi pe teritor autriac...

Ultima séră principele o petrece cu părinții săi, cari sunt mănăiți din cale afară. Pe la orele 11 sosesc baronul v. Marken, care spune că în Düsseldorf se află doi spioni, cari pândesc plecarea principelui. Baronul a fost tocmai martor din întâmplare a unei convorbiri între acești spioni.

(Va urma).

Sirolin

dolatură: tusa, hîgma asudorea
Ede noapte.

contra morburilor de plumăni, catar, tuse măgărăscă, scrofule și influență.

Se vî feriți de imitație, de aceea se se cêră: *Iachetarea originală „Roche.”*

F. Hoffmann-La Roche & Co. Pasel Helveția (Schweitz).

„Roche”

Se capetă cu prescriere medicală
în farmacii, **Sticla 4 cor.**

țile țării să ia parte la bucuria iubitelui Rege, Carol I, care învrednicit de puterea divină, a ajuns să-și serbeze al 40-lea an de domnie cinstită, roditoare și folositoare pentru binele și prosperitatea țării.

Aspectul capitalei e schimbat și mulțimea enormă de lume mișună pe străzi de dimineață până seara. În totă țara e mare sărbătoare, în totă lumea românească.

Ași vrea să pătrund în sufletul bătrânilor, în sufletul acelor, cari au văzut România de-acum 40 de ani, și să mă bucur de bucuria ce-o simt, când văd ce e România de azi.

Tote cele promise de domnitor acum 40 de ani, s'au împlinit. Intr'un mod demn și-a ținut el făgăduința și jurământul. Vă dau aici primul său discurs rostit pe pământul românesc, acum sunt 40 de ani. Era un răspuns la cuvântarea presidentului Camerei de atunci.

„Ales în mod spontan de națiune Domn al României, am părăsit fără ezitare și patrie și familie pentru a răspunde la apelul acestui popor, care mi-a încredințat destinele sale. Punând piciorul pe acest pământ sfințit am devenit Român. Primirea plebiscitului îmi impune, o știu, mari îndatoriri; sper, că îmi va fi dat să le îndeplinesc. Vă aduc o inimă leală, intenții curate, o firmă voință de a face binele, un devotament fără margine pentru noua mea patrie și acel respect necintit de legi, pe care l'am moștenit dela străbunii mei. Cetățean astăzi, mâine de va fi nevoie soldat, voi împărți cu voi și binele și răul. Din acest moment totul e comun între noi; credeți în mine, cum cred în voi! Numai Dumnezeu poate să ce reserve viitorul patriei noastre, — cât despre noi să ne mulțămim a ne face datoria. Să ne întărim prin concordie, să ne unim puterile pentru-ca să fim la înălțimea evenimentelor. Provedința care a condus pe alesul nostru până aci și care a înlăturat toate piedecile din drumul său nu va lăsa opera sa neîndeplinită. Traiescă România!»

Strigăte entusiaste de »Traiescă Carol I.« fură răspunsul.

Studentii, cari se află la congresul din Turnu-Severin au trimis Regelui următoarea adresă, care va fi înmănată Suveranului de o delegație de 3 studenți:

Sire!

Ingăduiți studenției universitare în aceste clipe de sărbătorire a înțelepciunii, bunătății și bărbăției, să încredințeze pe Majestatea Voastră de dragostea și devotamentul ei.

Călăuzit tot-deuna de faptele mari, tineretul studios va privi cu admirație nemărginită pe Domnul, care din Grivița și Plevna făcu nume mari în istorie; pe regele, care a făcut să prospereze insula latină din răsăritul Europei.

Când ne gândim la cei 40 de ani rămași în urmă, ne dăm seamă cum s'a împlinit pe de-antregul urarea ce adresa cel mai mare și mai iubit poet român, Vasile Alexandri, celui dintâi și marelui Rege român.

Sire!

Studenția universitară nu uită înalta voastră bunăvoință. »Fundațiunea Carol I« vecinic ne va aminti atenția și bunățatea Suveranului de azi pentru studenții români, în ceasurile noastre grele ne vom însufleși dela tabloul glorificând munca, pe care Majestatea Sa Regina l'a dăruit »Asociației generale«, neprețuit te-saur pentru bătrâna noastră societate.

Ne folosim de această sărbătoare mare pentru toți românii de pretutindeni, ca să asigurăm pe Majestatea Voastră, că studenții români, ca și în trecut, vor veghea la flacăra naționalismului cu același zel și devotament cu care vestalele de odinioară păziu altarul dela Roma.

Să trăiți Majestate!
Traiescă M. S. Regina!
Traiescă Dinastia!

Eri, Marți, după amiazi, lume multă se plimba pe străzile capitalei, în deosebi pe calea Victoriei. Cei mai frumoși de vârstă erau bătrâni luptători dela Grivița și Plevna, »veteranii« aduși acum dela sapă și dela plug, îmbrăcați în haine militare, cu decorațiile pe piept, erau acei eroi, cari cu prețul au dat României independența de azi. Slabi, arși de soare, cu ochii mici și stinși în pleoapele

lor încrețite, se vedeau eri, grupuri, grupuri pe calea Victoriei. Se întâlneau acum după 40 de ani și cu greu se mai recunosceau ei, cari au fost așa de buni prieteni altă-dată.

Cătră seară a fost retragerea cu torțe, un imposant convoi de foc, care-ți dădea par'că un fior de înaltă mândrie.

Pe la orele 9, în fața hotelului Boulevard erau adunați soldați din infanterie, artilerie, călărași și vinători, cari în frunte cu două muzici au plecat cu faclă spre palat.

Pe tot parcursul calei Victoriei de ambele părți ale străzii, lume colosal de multă aștepta trecerea cortegiului.

Ajungând în curtea palatului muzica a sunat ruga și retragerea, după care s'au îndreptat spre casarma vânătorilor.

Pe balconul palatului era întreaga familie regală. Calea Victoriei plină de lume.

Z.

Felicitări pentru Regele României.

Maj. Sa Monarchul nostru Francisc Iosif a adresat Regelui Carol al României cu ocazia jubileului, o scrisoare autografă prin care-i exprimă urări călduroase.

Scrisoarea autografă a fost prezentată regelui Carol de către ministrul austro-ungar din București, marchizul Palavicini.

Ministrul de externe Goluchowski a trimis felicitări regelui Carol printr-o telegramă.

Deosebit de această, Goluchowski a însărcinat pe ministrul austro-ungar din București să transmită guvernului român felicitările guvernului austro-ungar.

Diarele italiene anunță cu simpatie serbarea de 10 Maiu pentru jubileul de 40 ani de domnie a Regelui Carol.

Regele Italiei a trimis regelui Carol o scrisoare autografă de felicitare.

Ministrul de externe al Italiei a telegrafiat guvernului român, exprimându-i felicitări în numele Italiei, care ia parte la serbările națiunii surori.

Ultimele alegeri. În numărul ultim de Duminecă am publicat telegrama, care anunța căderea d-lui George Pop de Băsesi față cu candidatul koșutist, popa catolic Szentkiralyi. Era lucru limpede, că contrarii d-lui Pop de Băsesi de aceea au pus la cale rându-l trecut comedia cu dimisiunea comisiunilor de votare, pentru ca la noua alegere să facă tot ce le va sta în putință spre a împiedeca biruința alegătorilor români. Și ce nu le stă lor în putință, când au bătași organizați și gendarmi la dispoziție? Au biruit deci koșutistii, în alegătorii români de pe Someș au fost bătuți, răniți 31, unul omorât pe loc, și alții vor fi murit în urma rănilor — Tristă libertate de alegeri!

— La Dobra s'a făcut în 23 Maiu a doua alegere de deputat. Scim, că alegerea primă a fost suspendată și amânată pe motive de »agitatie« a Românilor, deși din partea acestora ordinea și liniștea n'a fost turburată. Motivul adevărat al suspendării a fost însă, că candidatul național român Dr. Rozvan întru-nise deja majoritatea voturilor, față de candidatul constituțional Moskovits. Au făcut, deci, ce au făcut și au zădărnicit alegerea. Pentru ziua de 23 Maiu, când s'a făcut a doua alegere, organele administrației au concentrat în cerc peste 400 gendarmi, cari cu zile înainte făcură presiuni și terorizări asupra poporului. Numai așa se pōte explica rezultatul nefavorabil al votării dela Dobra, unde a reușit să fie ales jidovul Moskovits cu 33 voturi majoritate față de d-l Dr. Rozvan.

— La Herman s'a făcut Sâmbăta trecută balotagiul (alegere restrinsă) între candidatul sas Wilhelm Copony și candidatul koșutist Dr. Taganyi. Cu toate sforțările Ciangailor, cari țineau cu cel din urmă, candidatul sas Copony a dobândit majoritatea voturilor, fiind declarat ales.

ULTIME SCIRI.

București, 24 Maiu. Astăzi la 10 ore Regele a primit pe membrii sfântului Sinod, în numele căruia Metropolitul primat a felicitat pe Rege, care ședea pe tron alături de Regina și încunjurat de familia regală. Regele a mulțumit, relevând îmbunătățirile făcute în situația clerului în cei 40 ani. — La 11^{1/2} a avut loc recepțiunea camerei și senatului. La 12 au fost primiți primarii orașelor și comunelor rurale. Primarii au defilat câte 3 pe dinaintea părechi regale. La 12^{1/2} recepțiunile s'au suspendat și se vor continua mâine.

Aseră la orele 8 la ministerul de externe s'a dat un banchet oferit corpului diplomatic de către generalul Iacob Lahovary. La banchet a luat parte și principele Ferdinand, principesa Maria, prințul de Hohenzollern, prințul de Wied, diplomații și soțiile lor, cu totul 87 persoane. — La 10 ore a urmat recepțiune, la care au luat parte și corpul consular și funcționarii ministerului de externe. Principii s'au retras pe la ora 1.

Budapesta, 25 Maiu. Deputații sârbi au decis, ca în cazul când partidul naționalităților ar susține programul din Sibiu (??), să iese din partid, de ore-ce Sârbii sunt aderenți ai prieteniei sârbo-maghiare și doresc cu deplină sinceritate să se apropie de partidele maghiare (Scirea o dă biroul de corespondență ungar—Red.)

Constantinopol, 25 Maiu. Archimandritul Atanasios, ajutorul metropolitului din Grebena, care a fost ajutorul moral al marelui contra Românilor din Grebena, a fost arestat și metropolia a fost închisă. Măsura aceasta luată de autoritățile turcesci a provocat spaimă mare la patriarhia grecască.

— 24 Maiu n.

Maj. Sa Monarchul nostru se reîntorce astăzi din Budapesta la Viena.

Interpretarea suspendării obligativității pașaportelor față cu România. Căpitania polițienescă de graniță din Brașov r. u. ne trimite următoarele rânduri spre publicare și orientare a publicului:

»De orece suspendarea obligativității pașaportelor față cu România pentru durata expoziției a fost din mai multe părți interpretată greșit, căpitania polițienescă de graniță r. u. din Brașov în dispoziția sa publicată sub nr. 448 a anunțat, că obligativitatea pașaportelor pentru durata expoziției din București a fost suspendată numai pentru cei ce vin din România în Ungaria, însă supuși ungari dacă vreu să treacă în România, la stațiile de graniță trebuie să prezente și în timpul expoziției pașaportul, va să zică pentru cei ce trec în România, regulamentul de până acuma privitor la cercetarea pașaportului este în vigoare.

Măsura aceasta s'a luat cu scop, ca Români, cari merg la expoziția din București, eventual să pōtă face excursiuni și dincōce fără nici o piedecă, însă pe lângă suspendarea acesteia unilaterală, nu s'a dat libertate cetățenilor statului ungar, cari nu posed pașaporte, ori din punct de vedere polițienesc sunt suspecti — să pōtă părăsi teritoriul țării în timpul amintit fără nici un control al autorităților, și să treacă pe teritoriu românesc.

Comisari pentru examenul de maturitate la școala sup. com. română din Brașov au fost numiți din partea min. de instruct. d. director N. Putnoky iar din partea ministerului de comerț d-l W. Paul, presidentul camerei comerciale și industriale din Brașov.

Ioan Popescu din Coaș. Activitatea de o jumătate de secol a unui Român Chio-rean — în România. De Augustin Paul. Biblioteca despărțământului Șimleu a scos de curând de sub tipar numărul 1 al său purtând titlul de mai sus și care pe 32 pagini conține conferența d-lui Augustin Paul ținută la adunarea din Sometamare a despărțământului Sălăgian-Chio-rean al Asociațiunei în ziua de 3 Aug. n. 1904.

Publicarea acestei conferențe a întârziat aproape 2 ani din cauza, că d-l Andrei Cosma, care în adunarea despărțământului a anunțat concludul de a o tipări, doria

ca broșura să fie împodobită și cu portretul regretatului bărbat și clișeu d'abia acum s'a putut procura.

Conferența d-lui Paul a fost publicată întâi în »Gazeta de Duminecă« n-rul de Pasci a. c. de unde a fost trasă în broșură. Din »Gazeta de Duminecă« a reprodus-o și diarul »Conservatorul« din București. — Profesorul N. Iorga în numărul 16 (16 Aprilie a. c.) al revistei »Sămănătorul« scrie despre această conferență următoarele:

În »Gazeta de Duminecă« nr. 14. o bună schiță a activității de învățător al aeamului pe care a desfășurat-o în România până mai dăunăci un vrednic Român ungurean din părțile Chioarului, I. Popescu. Interesante sunt scrierile privitoare la încercarea ce a făcut Popescu de a da Bărladului industriași români, și la pricinile pentru care ea nu a isbutit.

Despărțământul Șimleu a făcut un bun lucru tipărind în biblioteca sa această conferență. Ea se împarte membrilor despărțământului gratuit, și cei ce nu sunt membri o pot procura cu prețul de 1 coronă de la tipografia »Victoria« Șimleu (Szilágy-Somlyó), în număr limitat și de la autor în Brașov.

Un vagabond primejdios. D-l învățător Nicolae Rădoi din Doboli inf. ne trimite o comunicare mai lungă despre isprăvile unui vagabond primejdios din Codlea, ce-și dă numele de George Pripelcu și care este cunoscut deja mai ales de familiile preoților și învățătorilor din împrejurime. El este un individ de statură mijlocie, negru la față cu nasul cam mare și turtit și cu două semne pe frunte, ca și când ar fi fost lovit de nisce cai. În 16 l. c. el s'a dus la Doboli și s'a prezentat la Mihai Petru ca învățător din Sânpetru. Cele două domnișore l'au primit afabil și întrebându-l că ce afacere are la noi în sat a dīs, că a venit cu doamna Maria Bărsan și că are nevoie de sfecle pentru vite. După 1/2 oră a plecat. D-na Bărsan întrebată a spus, că nu-l cunoște, l'a văzut și dēnsa prin sat, i-s'a recomandat învățător în Poiana-Merului etc. Vagabondul s'a dus la părintele Toma, unde nu era acasă decât sluga, căruia îi spunea, că a venit să vorbească cu părintele și se vadă dēcă i-a adus rōta (bicicleta) din Sibiu, căci așa îi spusese odată în Brașov. A amăgit pe slugă și i-a fărăbă 6 ouē, că e flămând. După-ce a măncat cele 6 ouē i-a spus slugii, că se duce la învăț. Rădoi. Învățătorul nu era acasă, era cu soția la Sângeorgiu. În curte era un copil ca de 10 ani; acestuia i-a dīs, că a vorbit cu d. Rădoi și i-a împrumutat rōta (bicicleta); a cercat apoi la toate ușile, a luat lăcata de la pivniță și aflând acolo o bicicletă s'a cam mai dus. Mulți omeni din sat l'au văzut, dēr nimēnui nu i-a trecut prin minte, că au de a face cu tălhar vagabond, și așa i-a succes să scape și să se ducă. De atunci dus este. D-l Rădoi spune apoi că întorcēndu-se acasă și aflând de tălhară vagabondului a anunțat tot lucrul la pretură, care imediat a ordonat gendarmeriei urmărirea făptuitorului.

Expoziția de copii din Apoldul-romănesc. Comitetul central al »Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiu«, apelând în cauza aranjării primei expoziții de copii, ce o va ține în Apoldul-romănesc, la binevoitorul și valorosul concurs al medicilor noștri din comitatul Sibiu, a adresat d-lor medici Dr. Ioan Popp, medic de stab superior în pens., Dr. Ilie Beu, Dr. George Săndean (Sibiu), Dr. Ilie Iancu, (Tâlmaci), Dr. Ioan Bucur (Reșinari), Dr. Nicolae Calefar, Dr. Nicolae Comșia (Se-liște), Dr. George Prunăș (Orlat), Dr. Victor Mihu (Poiana), Dr. Ioan Elekeș și Dr. Atanase Moga (Sebeșul-săs.) o rugare, ca să-și dea binevoitorul și valorosul concurs la aranjare, în scopul compunerii unui program de expoziție, și să binevoiescă a-și da în calitate de expert și de juriu părerea asupra importanței expoziției și felului de organizare al ei, cum este vârsta copiilor de admis, numărul și numele comunelor, din cari să fie aceștia admiși, compunerea juriului, asupra felului de împărțire a premiilor și asupra învțăturilor, ce ar fi să se dea poporațiunei la asemenea expoziții cu privire la defectele descoperite și la delăturarea lor.

Expoziția de copii va fi cât se pōte de instructivă din toate punctele de vedere. S'au făcut între altele pașii de lipsă pentru câștigarea datelor despre numărul copiilor repotați în cei din urmă 10 ani și despre cauzele mortalității, cum și despre numărul copiilor în viață a fie cărei familii române. În proiect e mai departe să se țină și 2 prelegeri despre cele mai răspândite bōle, anume una despre tuberculosă și a 2-a despre urmările alcoolismului. După puțină acestea prelegeri vor fi împreunate cu arătări de schiopcon.

La crearea premiilor, ce se vor împărți între mamele vrednice la expoziția de copii, ce se va aranja de »Reuniunea

Despre cel dintău ajutor la vătămări ale ochilor.

De Dr. I. Popp, medic-colonel în retr.

— Fina. —

5) Morburile de ochi sympatetice.

Deja tatăl doctorului Makenzie, care a avut în cură pe împăratul german Frideric, un oculist distins în Londra, a făcut în anul 1831 observarea de mare însemnătate, că după anumite vătămări ale unui ochi mai curând ori mai târziu se aprinde și celălalt și orbesce și că numai așa se poate mântui ochiul al doilea, decât ochiul vătămat (rănit) se scote din orbită afară.

Acosta aprindere a numit-o Makenzie aprindere sympatetică. Acosta mai cu seamă atunci se întâmplă, când e inflammat corpul radios (strălucitor) al ochiului, adică acea parte dinaintea al Chorioidei (o peliță vinosă a ochiului), care încunjură împrejur cornea. Acosta formă de aprindere de tot periculoasă a corpului radios (Cyclitis) se tradă la pipăirea ochiului. Și cei mai puternici omeni tremură și se înspăimântă, decât apeși cu degetul pe corpul radios vătămat al ochiului. De comun aprinderea ochiului celuilalt se ivesce după 4 până în 8 săptămâni, dăr sabia lui Damocles stă asupra astorfel de ochi ani întregi și deci de ani atirnată.

Durere! că simptomele premergătoare ale aprinderii sympatetice se ivesc cam de comun cu *încetul și pe furis*, ochiul al doilea se roșește, lăcrează, stelesce. Morbosul nu mai poate ceti bine în apropiere, spațiul vederei mereu se face tot mai îngust, *dăr pagubă — durerile nu sunt ceva deosebite*, pentru-că altcum morboșii ar merge imediat la medic. Nu peste mult pupila (lumina ochiului) concresce, ochiul devine roșu-întunecat, iris se întunecă, corpul sticlar se turbură, vederea scade din ȳ în ȳ și decât acuma ochiul vătămat nu se scote afară *cu cea mai mare grabă*, atunci globul ochiului se moie, retina se desface și ochiul celălalt încă orbesce.

Cum trece aprinderea dela ochiul vătămat la cel sănătos — este până acuma încă o absolută enigmă. Înainte de 14 ani se credea, că ar fi bacille, cari prin încrucișarea nervilor optici în creeri — emigrăză din un ochi în celălalt. Acosta însă o scim noi cu totă siguritatea, că fie-care cas de aprindere sympatetică este o dojană (înfurcare) câte odată pentru medic, — care prea târziu a cunoscut pericolul amenințator, — în cele mai multe casuri însă pentru morbos, care prea târziu a căutat ajutor său a refuzat operațiunea propusă. Deja la *primele* simptome prevestitoare, trebuie operat. Aci depinde lucrul de multe ori numai *dela câte-va ore!* Mai bine se fie scoși afară (prin operațiune) de ce ochi greu vulnerați și orbiți, cari *probabil* puteau să rămână în orbită, decât a lăsa unul în lăuntru, care mai târziu produce aprindere sympatetică. *Să perdi mai bine un ochi, decât amândoi!*

Câte-odată se poate numai cu mare greutate căpeta consimțirea la acosta operațiune, la aparința barbară. În casuri de acestea pot ajuta tot-deuna numai repetite instrucțiuni ale publicului — sprijinite prin aducerea înainte de exemple triste din institute de orbi. În institutul de orbi din Breslau în Germania profesorul Cohn a aflat 10 astfel de nenorociți, cari și-au pierdut ochiul al doilea din cauză, că ochiul vătămat prin întârziere nu a fost scos afară (exstirpat) la timp potrivit. Operațiunea e simplă, nepericuloasă și mai fără dureri — cu cocaină, și durează numai 2—3 minute. Casuri mortale nu se întâmplă. Ochiul bună-ora nu se scote afară prin împunsătură (înfepare), ci prin desfacere de cătră orbită după metoda lui Bonnet inventat în anul 1841, așa încât mușchii ochiului rămân îndărăt și pot mișca un ochi pus artificios.

Cel operat trebuie să-și pună un ochi de sticlă (artificial), de-oparte pentru-că își află mai ușor în lume subsistența, decât nu se vede că-i orb de un ochi, și de altă parte pentru-că marginile ȳseler dinprejur atrofiază, decât nu se poartă ochi artificial, — asemenea ca și marginile fălcilor, decât nu se folosesc dentură artificiosă.

Ochii de sticlă, cari mai înainte numai în Paris se făceau bine, se efectuesc acuma în Austria și Germania în mod perfect și pe ales. Cu deosebire frumoși și ieftini sunt ochii de sticlă dela fabrica Müller din Wiesbaden. Se înțelege de sine, că ochii de sticlă trebuie puși sora în apă, ca să se curețe de bale (măzgă), care-i face alburii. Cu sutele de vătămări, cari se produc prin *jucării* (pușcături cu săgeți, arcuiri de săgetat, nuele), *nesocotința*, *malitia*, (aruncături cu pietri, capse prin exploziune), *reutate* *sau brutalitate* (lovituri cu biciu, cu băta, pumnul), puteau fi încunjurate.

Pentru prevenirea și încunjurarea de astfel de vătămări, ne stau la dispozițiune: *ochelari scutitori*, apoi *înfruntări* și *învățături*.

Ochelari scutitori din sticlă, Gelatoid, din gratii de sirmă se află după cum stă astăzi tehnica noastră în abundență și în toate formele. Dăr nu este aci locul de a prezenta diferitele specii de ochelari scutitori și a cumpăni foloșele și daunele lor. Cum-că sunt cel mai sigur scut, — dovedesc ochelarii automobilistilor.

Automobilistii își rup în adevăr de multe ori grumazii, dăr vătămări de ochi nu s'a vădut la densesi nici-odată, pentru-că ei poartă tot ochelari scutitori. Din contră lucrătorii spre dauna lor nu voiesc să scie nimica de ochelari, ei afirmă că cu aceștia — ca și cu mânuși, nu pot lucra. Și noi de sigur numărul enorm de mare al vătămarilor de ochi la lucrători până atunci nu-l vom putea micșora, până nu se va urma în modul cel mai strict instrucțiunea despre purtarea ochelarilor. Înfruntările și învățăturile nu se pot repeti destul de adeseori față cu părinții și învățătorii. Din tabelele statistice ale cauzelor — cari produc vătămări de ochi — se poate vedea, cât de corectă este ȳicala: „*Cuțit, furculiță, lumină, forfecă se nu dai copiilor mici*“.

Asemenea capse, lucruri de foc artificios, puscă, prav de pușcă, arcuiri de aruncat săgeți, pistole, revolve trebuie ascunse și închise dinaintea copiilor mici. Chiar prin astfel de jucării atât de multe ori se vatămă greu nu micii făcători de rele, ci din contră copiii numai privitori, *de tot nevinovați* său omeni mari.

Decă se întâmplă o nenorocire, atunci părinții și educatorii ar trebui aspru pedepsiți. Jocurile cu arcuiri de săgeți, cu biciu în localități strimte, aruncarea cu pietri și alte obiecte, începăturile cu crengi în pădure se se oprască în modul cel mai strașnic (sever).

În sfârșit e absolut de lipsă să fie prin ordinațiuni stricte impus, că la educațiunea copiilor — în școală — cu deosebire să se accentueze infamia (rușinea) *fie-cărei crudimă și fapte rele*, atunci vor înceta loviturile cu pumnul, cu băta, aruncările cu pietri etc., cari astăzi fac încă *un registru întreg de păcate (fără de legi)*.

Până a nu încheia tractatul meu, me simt dator pe toți cetitorii acestor șiruri a-i face atenți și ruga, că la toate morburile ochilor — fie acele aprinderi, vătămări (vulnerări) ect. principala și cea mai sfântă datorință a pacientului este — numai decât său cât de îngrabă a consulta vre-un medic, pentru-că la din contră — prin întârziere, întrelăsare și nepăsare pot să urmeze cele mai triste consecințe — adică pierderea vederei (orbirea).

Se sperăm, că viitorul prin lățirea culturai la mult încercatul nostru po-

por român, va aduce și aci ameliorări și îmbunătățiri. Până atunci să luăm în considerațiune versul preamărit al marelui poet german Schiller: »A muri nu-i nimica, dăr a trăi și a nu vedea, e o mare nenorocire«.

Sibiin, în 30 Ianuarie 1906.

POVEȚE.

Conservarea untului. Orî cine poate păstra untul fără să i-se strice calitățile, procedând astfel: după ce s'a scos cu îngrijire untul din putineuri și s'au umplut bine borcanele cu el, se pune într'un vas unde apa fierbe în clocote. După un sfert de ceas de acest tratament, se scot vasele. Chiar după 6 luni untul e tot așa de gustos ca și cum ar fi scos atunci din putinei. Prin acea topire în apă caldă, se pune în fundul vasului tot caseum care ar pute altera calitatea untului.

Cum se scot petele de grăsime de pe cărți. Întău rați binișor cu un cuțit; apoi pui foia pătată între două foi de hârtie de mătase și treci pe deasupra încet cu un fier cald. Acest lucru îl repeți până când pata dispăre, având grijă a mișca hârtia de mătase, îndată ce s'a uns. Când pata a dispărut, ungî foia de carte cu puțină benzină.

Hrănirea porcelor după întărcare. După întărcare urmează neapărat ca porceii să fie încă cât-va timp nutriți cam cu același nutremânt ce li s'a dat în timpul întărcatului, și numai mai târziu hrana lor să fie schimbată.

Săteanul, care crește porci, îi crește mai mult pentru trebuințele gospodăriei sale, decât pentru negustorie, pe lângă hrana ce le va da ca: lătur de bucătărie, zer, rămășițe de ale mesei, etc., îi va hrăni încă cu trifoiu verde, cu dovleci, (bostani), napî ș. a., lăsându-i pe locuri libere, pentru a pasce și râma. Este bine încă, ca pe lângă acest nutremânt, să li-se dea dimineța și mai ales sora mălaiu, puțin porumb, său huruială de porumb.

Pentru cei ce se îndeletnicesc cu crescerea porcelor de vândare, fie la vârsta de îngrășat, câștigul lor va atirna în mare parte de împrejurările în cari se găsesc. Astfel ei voi câștiga mult, decât se află în apropierea fabricelor de zahăr, de scrobélă, de spirit. Deosebitele rămășițe dela aceste fabrici se pot întrebuința la hrana porcelor. Asemenea instalațiile de fabricat brânzeturi său lăptăriile lasă produse netrebuincioșe, cum este zerul, cari vor folosi mult la nutirea porcelor.

În localitățile mai mult său mai puțin muntose, acoperite cu păduri, porcii se vor hrăni cu ghindă și cu jir. Porceii mici se nu umble drumuri lungi, cari să-i obosescă și să-i facă a pierde din greutatea lor.

Păstrarea merelor. Un mod ușor de păstrare a merelor constă în aceea, că merele sănătoșe și nevătămate, după cules le vom lăsa întâu să stea la un loc uscat și lîrber, apoi le vom pune într'o ladă în straturî despărțite de mușchi. Stratul mai de deasupra îl vom acoperi cu mușchi la o grosime de 10 centimetri și apoi închidem lada bine. Lada astel umplută a aședăm apoi într'o grăpă la loc uscat și o acoperim cu un strat de pământ de 10 centimetri grosime. Tot bine se pot păstra merele și în nisip bine uscat, spre pildă în podul casei. Merele își păstrează apoi gustul lor bun și fața frumoasă.

Comisiunea pentru înființarea sanatoriilor pentru tuberculoși.

Nu există mai mare mulțămire decât a calma suferințele celor bolnavi și a le micșora miseria, în care au ajuns.

Archiducesa Augusta.

Driver, unul dintre cei mai devotați apostoli în lupta contra tuberculoșei, scrie astfel: „decă voesci să te aperi de pericolul de a te molipsi de tuberculoș și voesci să-ți aperi și familia, caută și contribuie în mod eficace la însănătoșarea celor tuberculoși“. Prin aceste puține cuvinte se precisează aproape pe deplin sfera de activitate a „*reuniunii pentru înființarea sanatoriilor pentru tuberculoși*“, creată de Archiducesa Iosif. A trecut deja mai mult ca un an de când reuniunea acosta își continuă activitatea ei binefăcătoare în Ungaria. Prin influința membrilor ei și prin concursul medicilor s'a produs în publicul din Ungaria un curent puternic spre a lupta cu toate mijlocele, ce ne stau la dispozițiune, contra celei mai aprige bôle: contra tuberculoșei. Prin broșuri scrise în stil popular și prin prelegeri publice reuniunea acosta indică publicului măsurile preventive, prin care se poate pune stavilă acestei bôle pustiitoare și scote la ivelă necesitatea de a interveni în direcția acosta și prin instrucțiunea, ce se dă elevilor în școală. Pentru scopul acesta reuniunea caută să-și asigure și concursul jurnaliștilor, al preoților și învățătorilor spre a lumina toate păturile societății în privința pericolului de infecțiune al tuberculoșei și al modului, cum se poate vindeca această bôla.

Reuniunea se îngrijesce, ca bolnavii să fie scoși din sinul familiei lor și să fie internați în sanatorii; ca populațiunea mai săracă să aibă locuințe, care să corăspundă mai mult cerințelor igienice; ea luptă tot-odată și contra abususului, ce se face cu beuturile spirtuoșe, cari încă contribuie mult la lățirea tuberculoșei. Reuniunea distribue la anumiți bolnavi diferite remedii curative și controlază în același timp decât remediile date se aplică conform prescripției medicale, ea înființează în diferite regiuni ale patriei *sanatorii pentru tuberculoși* și sprijinesc familiile bolnavilor plasați în sanatorii. Ea distribue gratuit vase, în cari au să scuibe bolnavii, arătând prin placate afișate în localuri publice modul cum au să se întrebuințeze aceste vase.

Din cele expuse rezultă în mod evident agendele reuniunii pentru înființarea sanatoriilor pentru tuberculoși.

În toate orașele și comunele rurale, în cari există cel puțin 10 membri ai reuniunii, se constituie câte o *comisiune pentru înființare de sanatorii* și pentru scopul acesta se convocă toți membri din localitate la o ședință constitutivă, la care se exmite de obicei și un delegat din partea comitetului central.

În Brașov reuniunea acosta numără deja peste 150 de membri și pentru constituirea comisiunii s'a convocat deja adunarea generală care a avut loc în ȳua de 23 Maiu st. n. în sala de ședințe a primăriei din piața Francisc Iosif.

Comisiunea pentru sanatorii ține în fie-care ȳ/4 de an ședințele sale și afară de aceea în fie-care an o adunare generală ordinară.

Membrii ordinari ai reuniunii pentru înființarea sanatoriilor plătesc o cotisațiune anuală de cel puțin 4 corone pentru scopurile umanitare ale reuniunii; cei cari plătesc o cotisațiune anuală de 2 cor. pot participa ca membrii extraordinari la ședințe, dăr n'au dreptul de vot. Afară de acosta mai sunt *membrii fondatori pentru eternitate* (cari fac fundațiuni de 10,000 cor.), *membrii fondatori* (cu 2000 cor.), membrii sprijinitori (cu 100 cor.). Detalii relative la drepturile acestor membri se găsesc în statutele reuniunii. Corporațiuni și reuniuni încă pot intra ca membri în această reuniune și își designă persoana, care exercită dreptul de membru.

Din cele espuse rezultă, că nu se intenționează crearea unei noue reuniuni, ci membrii cei vechi și cei actuali se constituiesc formând o comisiune.

Membrii reuniunii au desvoltat deja până acum o activitate vie spre a limita expansiunea tuberculoșei: au ținut prelegeri publice populare, au înmulțit numărul membrilor; în deosebire este de remarcă, că bazarul aranjat cu ocaziunea sărbătorilor Crăciunului din anul 1904 a adus un venit net de 700 cor., ȳr cel din anul 1905 un venit net de peste 800 corone pentru scopurile reuniunii.

Avem firma speranță, că constituiți în comisiune rezultatele luptei noastre contra lățirea tuberculoșei în orașul nostru

De vëndere

O casă (Vilă) nou edificată, în str. Putinarilor nr. 26 (Cacova de sus), constă din 3 odăi (parter înalt) bucătărie (parter) cu grădină de flori, pivniță și șop, priveliște cea mai frumoasă peste oraș și spre toate comunele, este **de vëndare** din mână liberă.

Informațiuni se pot lua la administrația foiei „G. Trans.”

2-5.

Pene de gâscă ieftine,
pentru umplut perină,
din Boemia.

5 Kilo nou curățite Cor. 9-60, mai bune Cor. 12.—, fulgi albi Cor. 18-24, fulgi ca zăpada Cor. 30-36. Se trimite franco cu rambursă. Se primește îndărăt s'eu se schimbă ce nu convine cu rebonificarea portului postal.
BENEDICKT SACHSEL, Lobes 357
Post Pilsen, 11-2223, Böhmen.

AVIS!

Subcrisul am onórea a face cunoscut On. public și în deosebi episcopilor bisericești, că **am deschis în Brașov** (la 2 Porumbi) **Strada Negră nr. 3 (3 Felső-Villa-uteza 3)**

O fabrică de luminări de cêră curată și parafină sub firma

IOAN PETEU.

Prima fabrică de luminări de cêră și parafină din Ardeal.

Și sunt în plăcuta poziție de a executa **tot-felul de luminări** în toate formatele, precum și aurite, ér comăndele le voi executa prompt și cu prețuri foarte convenabile.

60-90,1858.

Cruce s'eu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuturi de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, anđul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, re- ceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, uđul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicu- lui se vindecă prin electricitate. — In cancelăria mea se află atestate încurse din toate păr- țile lumii, cari prefuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori- ce încercare s'a constatat zădărnica, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis s'ese confunde cu aparatul „Volta”, de ore-ce „Ciasul-Volta”** atât în Germania cât și în Austro- Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cerceat. Deja ieftinătatea crucii male electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor.

folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Pretul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țêră i streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./ E. colțul strada Kálmán.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vëndătorii de cărți prin orașe și țêrguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religiunea ortodoxă română, cuprindând rugăciuni de dimineța și de sêră, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folositore 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acésta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se inchinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie s'eam în privința acésta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „**Lauda lui Dumnezeu**” s'a făcut Ro- mânia un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se pôte căpêta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și toate în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

	Cor. b.		Cor. b.
Legătură trainică neagră și au- rită cu s'eu fără chip sfânt	—90	Imit. de fildes cu catifea și in- chietore	2.65
Imit. de fildes în alb s'eu negru	1.60	" " " cu catifea și po- dóbă mai mare	3.10
" " " cu încheietore	1.80		
" " " cu cadriu argintat și încheietore	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „**Cartei de rugă- ciune**” întocmită de protopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprin- dând asemenea toate rugăciunile nòstre folositore ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

In pânză neagră	cor. 1.—
" " " ceva mai luxosă	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare	cor. 1.40

Tòte acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mu- reșianu, Brașov, unde au s'eu se adreseze și vëndătorii.

STABILIMENTUL DE IDROTERAPIE

dela

Băile Eforiei școlelor rom. din Brașov s'a deschis în 1 Mai st. n. a. c.

Stabilimentul este modern instalat cu toate aparatele cele mai perfecte. Tot felul de **dușuri cu presiune**, care se pôte regula după felul bólei și constituțiunea bolnavului.

Băi cu aer cald. Băi parțiale cu aer cald.

Băi electrice și cu acid carbonic.

Secțiuni separate pentru femei și bărbați.

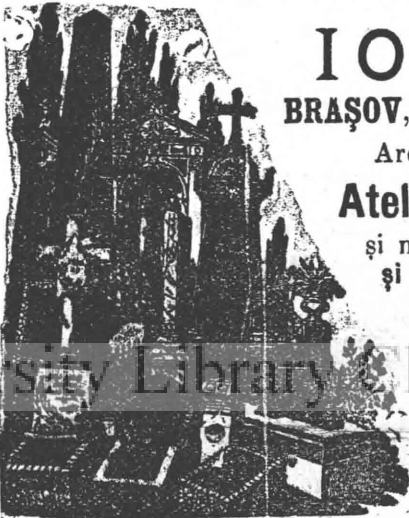
Cura se face sub controlul medicului dirigent **Dr. Baiulescu.**

Órele de consultațiune dela 7-9 a. m. și dela 4-5 p. m.

Prețuri: se plătesce anticipativ pe săptămână **10 c.** dacă se întrebuintează o aplicațiune pe zi, **14 Cor.** pentru 2 aplicațiuni pe zi. Pentru serviciu se plătește **2 Cor.** pe săp- tămână. Separat se plătește prima consultațiune a medi- cului cu **6 cor.**

4-10.

ADMINISTRAȚIA.

IOSIF NAGY,

BRAȘOV, Calea Gărei (lângă Ramificația Tramvaiului).

Are onórea a recomanda On. Public

Atelierul s'eu de cioplitorie de piatră

și marele deposit de **Monumente sepulcrale** și de marmoră lucrate fin și durabil.

Esecutare de mobile din marmură.

Deposit de Granit, Syemit, Labrador, An- desyt și petri de năsip durabile și scutite de îngheț. Nicăiri nu se pôte procura mai ieftine, fiind din mâna primă.

Iau în antreprisă ori-ce fel de lucru de

cioplit piatră la zidiri.

Prețuri solide.

5-0

Serviciu prompt.

La prea înalta poruncă a **Maiest. Sale Apost. c. și reg.**

A XXVII LOTERIE de stat c. r.

pentru scopuri de binefaceri civile din Cislaitania.

Loteria acésta unică în Austro-Ungaria legal concesionată conține 18.137 câștiguri în bani gata cu suma totală de 512.200 Cor.

Câștigul principal 200,000 coróne bani gata.

Tragerea urmêză irevocabil la 21 Iunie 1906.

Un los costă 4 coróne.

Losuri se capêta la secțiile loteriilor de stat în Viena III Vordere Zollamts- strasse 7. Colectanți de loterie, Trafic, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpăratori gratis.

Losurile se trimit franco.

Direcția c. r. a loteriei.

Secția loteriei de stat.

4-10.(2372.)

Institut indigen!

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

SIBIU, Strada Cismădiei nr. 5.

Fondată la 1868.

Edificiile proprii.

Primesce în condițiuni favorabile:

usigurări contra focului și esplosiunilor,

asigurări de viață și de rente viagere,

usigurări contra furtului prin spargere,

asigurări de accidente și de sticlă.

Valori asigurate 105 milioane coróne.

Despăgubiri prestate 7 milioane coróne.

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane coróne.

Informațiuni dela Direcțiune în Sibiu și prin agenturile prin- cipale din Arad, Bistrița, Brașov, Cluj, cum și prin subagenții din toate comunele mai mari.